על א ב מיי׳ פ״ד מהל׳

עבודת יוה"כ הלכה ב ופ"ה מהל' מעשה הקרבנות

כלכה יד: ים ג מיי׳ שם הלכה י: עם ד מיי׳ פ״ד מהלכות

עבודת יוה"כ הלכה ב:

ב ה ו מייי שם ופ"ג הלכה ה ו ופ"ה מהלי מעשה

הקרבנות הלכה יא יב: בא ז מיי פ"ה מהלי מעשה הקרבנות הלכה י:

פב ח מיי׳ פ״ב מהלכות בית הבחירה הלכה יא: ט י מיי' פ"ב מהל' מעילה הלכה יא סמג

פג טי

בתבי' זה מובח הוהב. דאילו מובח החילון לאו לפני ה' הוא: **החחיל מחטא ויורד**. משום דסבירא ליה להאי תנא הקפה ברגל כדאמר בגמרא ש וכל מחנה ומחנה היחה בקרן שלפניו וסמוך לו וצריך ליחן מלמעלה למטה כי היכי דלא נחווסי מאניה שהמזבח גבוה אמחים ואי אפשר ללדד ראשי אלבעותיו למטה ולחת המתנה בקרן מלמטה למעלה ועל כרחו ראשי אלבעותיו למעלה וכשהוא נותן באלבע כנגד חודה של קרן ונותן מתנה ארוכה ומשוכה אם מושך מלמטה למעלה הדם זב לחוך בית יד כחונת שלו ולריך ליתן מלמעלה למטה נקט לשון מחטא ויורד. מחטא לשון

ירידה היא כדאמרינן במנחות [סו:] נושה עולה ומתחטה: מקום שהוה מתחיל בחטחת על מובח החילוו. דהיינו בקרן דרומית מזרחית כדתנן באיזהו מקומן (זכחים דף נג.) שם גומר על מזבח הפנימי וטעמא אמרי׳ בגמ׳: ר' אליעזר אומר. לא היה מקיפו ברגליו שהרי כולו אינו אלא אמה על אמה מרובעת וכיון שאין שלשת הקרנות סמוכות לו יכול ליתן מלמטה למעלה: חוץ מזו. שהוא עומד אנלה שהיא לפניו שאי אפשר לו ללדד ראשי אלבעותיו למטה אלא למעלה ולריך למשוך המתנה מלמעלה למטה שאם מושכה מלמטה למעלה הדם זב לתוך בית יד כתנתו: הוה על טהרו. אחר שגמר מתנות הקרנות מזה עליו שבע פעמים כדכתיב (ויקרא מז) והזה עליו מן הדם וגו': שהרו. מפרש בגמ': של מובה החיצון. שירי דמי חטאות החיצונות היה שופך על יסוד דרומי וטעמא מפרש בגמרא: אלו ואלו. דמים החילוני׳ והפנימיים הנשפכים על יסוד מזבח העולה היו שותתין ונופלים מן היסוד על הרלפה: ומתערבין באמה. סילון שבעזרה היוצא לנחל קדרון: לגננין. בעלי גנות: ומועלין בהן. יש בהן איסור ליהנות בלא דמים: גב" מנו רבנן וכו'. הכי גר׳ לה בת"כ י ויצא אל המזבח מה ת"ל אמר רבי נחמיה לפי שמצינו בפר הבא על כל המצות שהוא עומד חוך למזכח ומזה על הפרכת בשעה שהוא מזה יכול אף זה כן ת"ל ויצא אל המובח היכן היה לפנים מן המזבח תניא אידך לפני ה' מה תלמוד לומר אמר רבי נחמיה לפי שמלינו בפר יום הכפורים שהוא עומד לפנים מו המובח ומזה על הפרכת בשעה שהוא

בותני' יאויצא אל המזבח אשר לפני ה' זה מזבח הזהב התחיל מחמא וורד ימהיכן הוא מתחיל מקרן מזרחית צפונית צפונית מערבית מערבית דרומית דרומית מזרחית ימקום שהוא מתחיל בחמאת על מובח החיצון יםשם יהיה גומר על מזבח הפנימי רבי אליעזר אומר במקומו היה עומד ומחמא יועל כולן היה נותן מלממה למעלה חוץ מזו שהיתה לפניו שהיה נותן מלמעלה למשה הזה שהעל שהרו של מזבח שבע פעמים יושירי הדם היה שופך על יסוד מערכי של מזבח החיצון יושל מזבח החיצון היה שופך אל יסוד דרומי יאלו ואלן ים מתערבין יבאמה ויוצאין לנחל קדרון יונמכרין לגננין לזבל יומועלין בהן: גמ' תנו רבנן ויצא אל המזבח מה תלמוד לומר אמר רבי נחמיה לפי שמצינו בפר הבא על כל המצות שכהן עומר חוץ למזבח ומזה על הפרוכת בשעה שהוא מזה יכול אף זה כן תלמוד לומר ויצא אל המזבח היכן היה ילפנים מן המזבח תניא אידך 'לפני ה' מה תלמוד לומר אמר רבי נחמיה 'לפי שמצינו בפר ושעיר של יום הכפורים שכהן עומד לפנים מן המזבח ומזה על הפרוכת בשעה שהוא מזה יכול אף זה כן תלמוד לומר ימובח קטרת הסמים לפני ה' אשר באהל מועד מזבח לפני ה' ואין כהן לפני ה' הא כיצד עומד חוץ למזבח ומזה: התחיל מחמא ויורד וכו': תנו רבגן התחיל מחמא ויורד מהיכן היה מתחיל מקרן מזרחית דרומית דרומית מערבית מערבית צפונית צפונית מזרחית דברי רבי עקיבא רבי יוםי הגלילי אומר מקרן מזרחית צפונית צפונית מערבית מערבית דרומית דרומית מזרחית מקום שרבי יוםי הגלילי מתחיל שם רבי עקיבא פוסק מקום שרבי עקיבא מתחיל שם רבי יוסי הגלילי פוסק דכולי עלמא מיהא בההוא קרן דפגע ברישא לא עביד מאי מעמא אמר שמואל דאמר קרא ויצא אל המובח עד דנפיק מכוליה מובח ולרבי עקיבא נקיף דרך ימין לימא בדרמי בר יחזקאל קא מיפלגי דאמר רמי בר יחזקאל יים שעשה שלמה יעומר על שנים עשר בקר שלשה פונים צפונה ושלשה פונים ימה ושלשה פונים נגבה ושלשה פונים מזרחה והים עליהם מלמעלה וכל אחוריהם ביתה הא למרת "שכל פינות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ימין למזרח מר אית ליה דרמי בר יחזקאל ומר לית ליה דרמי בר יחזקאל לא דכולי עלמא אית להו דרמי בר יחזקאל והכא בהא קא מיפלגי מר סבר ילפיגן פנים מחוץ ומר סבר לא ילפינן פנים מחוץ ורבי עקיבא נהי דלא יליף פנים מחוץ אי בעי הכי נעביד אי בעי הכי נעביר אמר לך רבי עקיבא מדינא בההוא קרן דפגע ברישא בההוא עביד ברישא דאמר ריש לקיש אין מעבירין על המצות ואמאי לא עביד משום דכתיב ויצא אל המזבח עד דנפיק מכוליה מזבח וכיון דיהיב בההוא קרן הדר אתי לההוא קרן דאיחייב למיתב ברישא

מזה יכול אף זה כן תלמוד לומר מזבח קטרת הסמים (6) (אשר) לפני ה' ואין הכהן לפני ה' הכי גרסיטן נמי להך גבי פר כהן משיח בת"כ. והכי פירושה דתרווייהו ויצא אל המזבח מה תלמוד לומר היה לו לכתוב וכפר על המוצח אשר לפני ה' מה מ"ל וילא אמר רבי נחמיה לפי שמצינו בפר כהן משיח ופר העדה שהכהן עומד חוץ למובח כשהוא מזה הזאות שעל הפרוכת ואינו עומד בין המובח לפרוכת כדקתני בהך אידך ברייתא לקמן תלמוד לומר ויצא אל המובח למדנו שעד עכשיו היה עומד בפנים מן המובח תניא אידך גבי פר כהן משיח לפני ה' מה תלמוד לומר ליכתוב ונתן הכהן מן הדם על קרנות מזבח קטרת הסמים יודע אני שהיא לפני ה' מה תלמוד לומר לפני ה' מזבח לפני ה' ואין כהן לפני ה' המזבח מפסיק בין הכהן לפרוכת בשעת מתן הקרנות וכשהזה על הפרוכת באותו מעמד עלמו היה שהרי לא נאמרה יליאה בינחיים למדנו שהיה עומד חוץ למזבח ומזה ואם תאמר והלא לא כחיב אשר לפני ה' אלא לפני ה' ואיכא למימר דאנחינה קאי והכהן לפני ה' אי אפשר לומר כן שהרי בפר העדה נאמר אשר לפני ה' ועל כרחיך אמובח קאי ועבודת שניהן היה שוה: **מהיכן מחחיל מקרן מורחים** דרומים. קסבר שתי פרוכת היו והחילונה פרופה מן הדרום כדתנן במתניתין י) וכשילא מבית קדשי הקדשים דרך הדרום הזה על הפרוכת וכשהשלים בא לו למזבח לדרומית מערבית שהיא ראשונה לו ושם לא היה נותן כדאמרינן לקמן דבעינן ויצא עד דנפיק מכוליה מזבח לפיכך יוצא למזרחית דרומית ומתחיל שם וחוזר דרך שמאל למערבית דרומית ולקמן פריך לקיף דרך ימין: ר"י הגלילי אומר כו'. סבר לה כרבי יוסי דמתני׳ ל דאמר לא היתה שם אלא פרוכת אחת ופרופה מן הלפון וכשגמר מתנות פנים וילא דרך הלפון פגע תחילה בלפונית מערבית דמזבה ושם לא נתן עד שילא ובא לו למזרחית לפונית ונותן שם וחוזר ללפונית מערבית דרך ימין: ד**רולי עלמא ורו'**. דהא ע"כ מן המערב הוא בא ובמערבה של מזבח פוגע חחילה: **לימא**. רבי עקיבא שמקיף לשמאל ורבי יוסי הגלילי המקיף לימין בדרמי בר יחוקאל קא מיפלגי: **עומד על שנים עשר בקר.** בים של נחושת שעשה שלמה כתיב שלשה פונים 🌣 (לפון) וגו' (דה״בד) מקרא זה מונה והולך דרך ימין. המקיף את הים ובא מנפון למערב וממערב לדרום ומדרום למזרח דרך ימין מקיפה: דרך ימין למזרח. לא שייך למתני הכא למזרח אלא במס' זבחים דמייתי לה להא מתניתא על הכבש שהוא בדרום והעולה לו ופונה לימין למזרח הוא פונה ואגב ריהטא דההיא גירסא נקיט לה בכולה הש"ס:

> אי ותנובור כו שיבא או. המזבח כוי, מיהו ר' יוסי הגלילי בעי עד דנפיק אורכיה ופותיה דכוליה מזבח, הילכך כי נפיק כהן גדול מִקדשי הקדשים, פגע התחילה בקרן מערבית דרומית, ונפיק מכולית מזבח לאורכו עד דמטי בקרן דרומית מזרחית, ונפיק תוב לפותיה וימינו למודח עד דמטי מזרחית צפונית ומדי עליה, ואזיל לימינו למזרח עד דמטי לקרן צפונית מערבית ומדי, וכן לקרן מערבית דרומית ודרומית מורחית. ור"ע לא סבר דבעי למיפק אלא מארכו דכוליה מובח ולא מרחבו, הילכך כי נפיק מקדש הקדשים פגע תחלה בקרן מערבית דרומית, ומן הדין הוה לאודויי עליה תחלה, דאין מעבירין על המצות, אלא כיון דכתיב ויצא אל המזבח בעי למיפק מכוליה מזבח ולאדויי עליה, הילכך נפיק ואזיל מערבית דרומית כוליה מזבח, עד דמטי בקרן מזרחית דרומית

ד 11 של הל לרבא החם חלילה (וכי) [גבי] מין בשאינו מינו דקאמר בפרק לולב הגול [סוכה לו, ב] [לא] לינקוט איניש הושענא בסודריין כיז רבא אמר לקימה על די דבר אחר שמה לקימה, אלנמא מהני אע"ג דסודרא חולך, ואם מימא מדאמר (רבא) [רבה] החם לא נליכרוך) [לידוך] איניש הושענא כיי ורבא אמר מין במינו אינו חולך הא מין בשאינו מינו חולך, ואמאי הא רבא הוא דאמר לקימה על ידי דבר אחר שמה לקיחה. על כן לריך לומר דמיירי החם (שמאריך) [שמכריך] לולב בסודרו ולאחו לולב על ידי אחיות הסודר, [דומיא] דמיימי התם היה אוד קצר מספקו בחוט כי, אבל אם (סודר) ולורך) הטודר (הכי) (סניב) ידו היו מין בשאיט מיט וחולץ. והשאא קשיא דאתאי לא היא הכא לקיחה על ידי דבר אחר. ו"יל דמיירי שמורק בחוך מורק (ומסיק) (ומנית) ידיו חחם שולי המורק ואיט אוחז דרך ידו. ובעירובין ובפסחים הארכמי קצם. מ"ר. מין במינו חוצין או אינו חוצין. ואע"ג דרבא אית ליה בפרק לולב הגוול (סוכה לו, ב) מין במיט איט חוצך, (הואיל) ואיכא לישנא אחרינא דתלי טעמא דרבא משום (דכלל באחח) [דכל לנאותו] אינו חוצץ ורבה נמי פליג איבא ולהכי (מיתניא) [מיבעיא] ליה הכא. שני בדים ושירות אחת. וא״מ אמאי לא פשיט מהך בריימא ללישנא קמא דמין במינו אינו חוצץ ומססמא (שמעינן) [שמיע] ליה מדפשיט מינה לישנא במרא. ושמא מלי לפרושי דמיירי כגון שאוחז ביד כלי החיצון ולקיחה על ידי דבר אחר שמה לקיחה

רבינו חננאל (המשך)

ומדי עליה, והולך בקרן ומזה הקרן מערבית דרומית. וזהו יזעם דר"ע מדמדי אקרן . דינא א') [שיצא] ליה חוזו) ומזה בההוא דאיחייב בה ברישא. ומתניתין שייכא כר׳ יוסי הגלילי וכו' אבל מזבח החיצון תנן וכבש היה לדרומו של מזבח, לפיכך כהן שעולה להזות כשעולה בכבש שהוא לדרום פונה על הסובב ומקיף בו וימינו למזרח, וכי פגע ברישא בקרן מזרחית דרומית פגע ומתחיל להזות עליו, ומהלך עוד לקרן מזרחית צפונית, ומזה אחריה (מזה) בקרן צפונית מערבית, ואחריה בקרן מערבית דרומית נמצא מקום שהתחיל במזבח החיצון והוא דרומית מזרחית, שם ר׳ יוסי הגלילי גומר במזבח הזהב. הניחא לר׳ יוסי הגלילי מקיף דרך ימין אלא לר׳ עקיבא מאי טעמא מקיף דרך

. שמאל, נימא בדרמי בר יחזקאל פליגי דאמר ים שעשה שלמה היה עומד על י״ב בקר, שלשה פונים בצפון כו׳, הא למדת שמה, נימא בדור בדו יחוקאה על היגר ואמו. ים שכשה שלמה ויהי מנהו כל יב בקו, מאהו פונים בפכון כד, ווא למהוד. שכל פינות שאתה פונה לא יהו אלא דרך ניקן למורח, יי יוסי הגלילי אית ליה דרמי כר יחוקאל ורי עקיבא לית לה. ודחי לא כולי עלמא אית להו הא דרמי וכי אמר רמי בחוץ. ר' יוסי הגלילי סבר ילפינן פנים מחוץ, ור' עקיבא סבר לא ילפינן פנים מחוץ. למה מחייבו דרך שמאל איבעי דרך ימין גמי ליעביד. ומשניגן רי עקיבא אמר לך מן הדין להזות בתחילה בקרן מערבית דרומית שבו פגע בתחילה בצאתו מן קדש הקדשים, ונתחייב להזות בו כריש לקיש דאמר אין מעבירין על המצות, ומאי טעמא לא מדי התם, דרחמגא אמר ויצא אל המזבח עד דנפיק מכוליה מזבח והדר מדי. הילכך מדי ברישא בההוא קרן דנפיק . ליה מכוליה מזבח, והוא דרומית מזרחית, והדר מדי בההוא קרן דאיחייב ביה ברישא וההוא קרן דרומית מערב

שגים כדפריש' לעיל דליכא אנילה. אי נמי מיירי בענין דלא הוי אלילה. מ״ר. ביין בשאינו בינו חוצין או אינו בו'. וא״ת (לא קא בעיא) צומאי קא מינטאא ליה הא אפילו בעלמא ליכא מאן דפליג דמין בשאינו מינו אינו מולץ. י״ל דהכא לא היוא אנילה לגמרי שהדם אלאולי מיאלאל דרך (פביב) [הסיכ]. בקובין שבוא. חימה לריב״א למה הולרך לומר בקומץ פסול פשיטא דאפילו בעלמא פרישים דמין (במינו אינו) [בשאינו מינו] חוץך. י״ל דסולת נמי דק מאד ופעמים שיולא דרך (כריכת) [הסיב] שאינו נדבק יפה זה בזה. ע״ב לעמוד קודם הדיה מחשא. דש"י פי לשון ירידה (בכי תשא) [כמו נשא] ו)שולה [ו)מתחטא (ויורד דברורות) [דמנחות סו, ב]. מיהו שם [בבכורות מ, ב] פירש רש"י ל"א וכן [מליט] מתחטא לשון טיול כמו בן המתחטא לפני אביו. (וה"ר) [והר"ר] פי מתטא לשון חיטוי כמו וחטאם (את) [על] המובם [שמום כט, לו], דהא רבי אלישור דאמר במקומו עומד ומתטא אים ליה דעל כולן היה נותן ממטה למעלה כוי, וא"כ לדידיה ודאי אינו לשון חיטוי דאכל (קרקעות) [קרעות] המוכח קאי. כד פינות שאתה פוגה דא יהו אדא דרך ימין. ולהכי נקט משבוט לצפון ואינו מתחיל נמערב, לפי שיכלה משבוט למורח כדאמרינן כל פינות לא יהיו אלא דרך ימין למורח. ה"ג מן דינא בההוא קרן דפגע ברישא עביד וא"ג מודינא.

ל) [גי' ירו' שס], ב) [עי' תוי"ט], ג) לעיל טו. [זבחים לח.], ד) פסחים כב. ע"ז מד., ועל שהיתה רחבה אמה קט: ד"ה היכין, ו) זבחים סב:, ז) ולעיל טו: יו: מה. סוטה ין ובעיל טו יו נוה. טונו זבחים סב:], ח) לעיל לג. נו זבחים סב:], ח) לעיל לג. [וש"נ], ט) [לקמן נט.], י) [אחרי פרשה ג], ל) [לעיל נב:], () [לעיל נא:], מ) [ל"ל לפונה],

הגהות הב"ח

(ל) רש"י ד"ה תנו רבנן כו' ת"ל מזבח קטורת הסמים לפני ה' כל"ל ותיבת אשר

מוסף רש"י

אלו ואלו. שירי דם חטאות הפנימיות הנשפכין על יסוד מערבי של מזבח החילון ושירי דם חטאות החילונות הנשפכיו דם חטחות החינונות הנשפכין על יסוד דרומי, יונאין מן היסוד לרלפה דרך שני נקבים קטנים ומתערבין באמה, סילון שהיה עובר בעזרה, קטנים ומתערבין במתה, סילון שהיה עובר בעורה, ריוצאין לנחל קדרון. כמו לנחל ליחן, עמק (פטחים בב.). לדבל. לובל גטמיהן (נייז מד.). ומועלין בהן. לאו קרבן מעילה קאמר, דאין מעילה בדם קדשים, אלא אסור ליהנות מהן אלא בדמים ושם) כלומר אסור ליהנות מהן בלא דמים מפני שהן של הקדש (פסחים כב.). עד דנפיק מכוליה מזבח. שלא יעמוד בין המזכח לפרוכת בשעת מתנות המובח אלא בין המובח ולפחח ולגד המובח (זבחים פג.). אין מעבירין על המצות. הפוגע נמנוה ממנה ונפהא לא ינודור ולות קרי ביה את המלוות, לא תממין לה עד שתחמין ותיישן (לעיל לג. ובעי״ז מגילה ו:).

עשין רי: פד כ מיי' פ"ד מהלכות יובודה יוה"כ הלכה ב:

תורה אור השלם ו. ויצא אל המזבח אשר ין וְרָפֶּר עְלְיוּ וְלְקָּח מִדֵּם הַפָּר וּמִדֵּם הַשְּׂעִיר וְנָתֵן עַל קַרְנוֹת הַמִּוְבֵּח ֶּטְבֶּיב: ניקרא טז יח סָבִיב: ויקרא טז יח 2. וְנָתַן הַכּּהַן מִן הַדְּם עַל

ביי יין און נייב ז קרנות מְזָבָּח קְטֶרֶת הַסָּמִים לִפְנֵי יִיְ אֲשֶׁר בְּאֹהֶל מוֹעֵד וְאַת בָּל דַם הַפָּר יִשְׁפּרְ אֶל יְטוֹד מִוְבָח הָעלְה אֲשֶׁר פֶּתָח אֹהֶל מֹוֹעֵד: ויקרא ד ז 3. עוֹמֵד עַל שְׁנֵים עָשִׁר בָּקָר שְׁלֹשָׁה פֿנִים ַנְשָׁי בְּיָּוּי שְּיִיְיּי בּיִּ צְפוֹנְה וּשְׁלוֹשָׁה פֿנִים יָמָה וּשְלשָׁה פֿנִים נֶגְבָּה וּשְׁלשָׁה וֹיְלְּלְשָׁתְּבֵּיב בְּנֻבְּיִם עֲלֵיהֶם פּנִּים מִזְרָחָה וְהַלָּ אֲחֹרֵיהֶם מַלְמָעְלָה וְכָל אֲחֹרֵיהֶם בָּיְתָה: דברי הימים בד ד

רבינו חננאל

ח״ר ויצא אל המזכח מה ח״ל ת"ר ויצא אל המובוז מה ת"ל א"ר נחמיה לפי שמצינו בפר הבא על כל המצות שכהן עומד חוץ למזבח ומזה על בונהו הוון למובהו החוו על הפרוכת, יכול אף זה כן, ת"ל h) אשר לפני ה', ואיכן היה לפנים מז המזבח. או אינו אשר לפני ה׳, הנה מזבח הפנימי. ת"ר מזבח קטורת הסמים לפני ה' מה ת"ל, א"ר נחמיה לפי שמצינו בפרו של יום הכפורים שעומד לפנים יום הכפודים שעוכה לפנים מן המזבח ומזה על הפרוכת, יכול אף זה כן, ת״ל מזבח קטורת הסמים לפני ה'. מזבח כיצד, עומד חוץ למזבח ומזה. ופשוטות הן לא כתבנום אלא שיש נוסחאות שלא כזה העניין ונסחנום מתורת כהני׳. התחיל [מחטא] ויורד כו׳. ת״ר התחיל מחטא ויורד מ[ה]יכן הוא מתחיל מקרן מזרחית [מערבית] דרומית, דרומית מזרחים דררי ד' יוסי הגלילי. דרומית, דרומית מערבית, מעררים צפווים צפווים מזרחית. מקום שר' יוסי הגלילי מתחיל בקרן מזרחית . . צפונית שם ר״ע גומר ומקום דרומית שם ריה"ג גומר. תרוייהו אית להו עד דנפיק אל המזכח עד שיצא את